

Titulació	Tipus	Curs
Estudis Socioculturals de Gènere	OB	2

Professor/a de contacte

Nom : Pamela Merrill Silva

Correu electrònic : pamela.merrill@uab.cat

Equip docent

Monica Piferrer Gómez

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

No n'hi ha.

Objectius

Aquesta assignatura aborda la relació entre els feminismes i l'educació des d'una perspectiva narrativa. El focus és doble: d'una banda, la comprensió dels discursos pedagògics localitzats als marges de l'educació; de l'altra, la creació de narratives feministes des d'aquests marges. Les històries que construirem parteixen del present de l'educació, incorporant les aportacions dels feminismes per a una investigació basada en la narració d'experiències, subjectivitats, cossos i afectes.

En un context de crisi ecològica, política i capitalista, el curs proposa les narratives com a espais de resistència, imaginació i creació de futurs possibles. La reconstrucció de sabers subjugats i de vides invisibilitzades implica l'aprenentatge de noves formes de narrar i documentar l'educació, utilitzant dispositius artístics i literaris.

Els objectius són:

- Estudiar les aproximacions teòriques de la investigació narrativa feminista: indagació narrativa, escriptura de la memòria i fabulació, atenent als seus mètodes, fonts i tècniques específiques.
- Analitzar els vincles entre pedagogies i feminismes des d'una perspectiva narrativa situada.
- Reconceptualitzar l'educació a partir dels relats emergents en els estudis de gènere.
- Adquirir eines tècniques per a la construcció de narratives (estructura, veu, món, personatges).
- Participar en processos col·lectius de producció de narratives feministes amb finalitat transformadora.

Resultats d'aprenentatge

- CM06 (Analitzar el marc teòric aplicat i la presència o l'absència de la perspectiva de gènere en investigacions, projectes o experiències d'intervenció psicosocial, educativa i comunitària existents.) Analitzar el marc teòric aplicat i la presència o l'absència de la perspectiva de gènere en investigacions, projectes o experiències d'intervenció psicosocial, educativa i comunitària existents.
- CM07 (Dissenyar activitats educadores que tinguin en consideració la diversitat sociocultural i de gènere.) Dissenyar activitats educadores que tinguin en consideració la diversitat sociocultural i de gènere.
- CM08 (Contribuir al disseny d'activitats educatives sense estereotips sexistes, homòfobs, bífobs o trànsfobs.) Contribuir al disseny d'activitats educatives sense estereotips sexistes, homòfobs, bífobs o trànsfobs.
- CM09 (Fomentar la coeducació com a procediment inclusiu per a l'erradicació de comportaments discriminatoris cap al col·lectiu LGTBIQ+ o per raó d'orientació sexual o afectiva.) Fomentar la coeducació com a procediment inclusiu per a l'erradicació de comportaments discriminatoris cap al col·lectiu LGTBIQ+ o per raó d'orientació sexual o afectiva.
- CM10 (Posar en pràctica habilitats per a treballar en equip: compromís amb l'equip, hàbit de col·laboració i capacitat per a promoure la resolució de problemes, aplicant l'ètica de la cura i l'ètica de la provisió.) Posar en pràctica habilitats per a treballar en equip: compromís amb l'equip, hàbit de col·laboració i capacitat per a promoure la resolució de problemes, aplicant l'ètica de la cura i l'ètica de la provisió.
- KM14 (Contribuir a la construcció de narratives feministes en l'àmbit de l'educació des de teories i metodologies feministes.) Contribuir a la construcció de narratives feministes en l'àmbit de l'educació des de teories i metodologies feministes.
- SM11 (Emprar diversos mitjans per a generar narratives feministes en i per a l'àmbit educatiu.) Emprar diversos mitjans per a generar narratives feministes en i per a l'àmbit educatiu.

Continguts

Bloc 1: Narratives, poder i veu

Preguntes que guien el bloc: Qui parla? Qui és escoltat? Com es construeixen les identitats narratives? Quines condicions materials i simbòliques fan possible (o impossible) que una veu sigui escoltada?

Aquest bloc assenta les bases del curs en explorar la relació fonamental entre narrativa, poder i subjectivitat. Partim de la premissa que explicar històries no és un acte neutral, sinó una pràctica política que pot reproduir o transformar relacions de poder. Les narratives no són mers relats, sinó maneres d'habitar el món, de donar sentit al que ens passa i de construir comunitat.

Temes que s'aborden:

- La subjectivitat com a eix narratiu i l'heterogeneïtat de les experiències educatives.
- L'escriptura com a procés polític de subjectivació i re-existència.
- L'experiència narrativa com a pràctica de subjectivació i transformació.
- Veu, silenci i la política de l'escolta en educació.
- La pedagogia com a pràctica de llibertat, cos i relació.
- Identitats frontereres i narratives situades.
- Condiions materials i simbòliques perquè una veu sigui escoltada.
- El perill de les històries úniques i la multiplicitat de relats.

Bloc 2: Crisi, ruïnes i dissidències

Preguntes que guien el bloc: Com narrar enmig de la crisi ecològica, política i capitalista? Quines eines narratives podem trobar a la ruïna? Com la dissidència i la monstruositat poden ser posicions polítiques i narratives?

Aquest bloc aborda el context de crisi en què vivim i les eines narratives que emergeixen en la dissidència. És un bloc que mira el present des d'una perspectiva crítica, identificant els obstacles per imaginar futurs alternatius i les possibilitats que sorgeixen als marges i amb les runes.

Temes que s'aborden:

- El realisme capitalista i la crisi de la imaginació educativa.
- La vida a la ruïna i les "arts de notar" com a pràctica de resistència.
- La producció de la memòria a través de trajectòries vitals i testimonis.
- La construcció de contranarratives que desafien el relat únic i hegemònic en educació.
- Agència no-humana i narratives ecològiques.
- La monstruositat com a política d'existència i resistència.
- Narratives queer, trans i dissidents com a eines de desestabilització.
- El fracàs i el caos com a alternatives a les narratives d'èxit.

Bloc 3: Fabulació, afecte i materialitat

Preguntes que guien el bloc: Com crear mons possibles? Quin paper tenen els afectes i la materialitat en la construcció narrativa? Com la fabulació pot ser una pràctica política d'invenció?

Aquest bloc explora la dimensió creativa i política de la narrativa. Un cop comprès com funcionen les narratives de poder, ens preguntem: com podem crear altres narratives? Com es construeixen els mons que habitem i com podem imaginar-ne d'altres?

Temes que s'aborden:

- La fabulació com a acte polític d'invenció de col·lectius.
- El paper dels afectes en la construcció de narratives educatives.
- Materialitat, cossos i objectes com a agents en la producció de significat.
- La intra-acció com a alternativa a la interacció.
- Pràctiques de fabulació col·lectiva i creació de mons.
- La construcció de relats polifònics (múltiples veus en diàleg), multivocals (perspectives diverses) i multimodals (text, imatge, àudio, performance, entre d'altres) com a pràctica creativa i ètica.

Bloc 4: Futurs possibles

Preguntes que guien el bloc: Quines narratives poden construir futurs educatius desitjables i possibles? Com imaginar pràctiques educatives que sostinguin la vida, la cura, la dissidència i la justícia?

Aquest bloc tanca el curs i connecta directament amb el projecte final. Després d'haver explorat les narratives de poder, les eines de fabulació, les emocions i materialitats, i el context de crisi i dissidència, ens preguntem: quins futurs podem construir? Com imaginem pràctiques educatives que sostinguin la vida, la cura, la dissidència i la justícia?

Temes que s'aborden:

- La pedagogia expandida (més enllà de l'aula, en el comunitari i quotidià) i els imaginaris educatius com a motors de transformació.
- L'aprenentatge narratiu com a procés d'escolta, empatia i co-creació de nous models relacionals.
- La construcció de futurs com a pràctica política i narrativa.
- Pedagogies feministes de la cura, la relació i la transformació.
- Narratives com a assaig de pràctiques educatives possibles.
- L'ètica de la cura en la construcció de futurs educatius.
- Preguntes obertes com a motor de pensament i transformació.
- Del curs a la pràctica: com portar les eines a contextos educatius concrets.

Resum dels blocs

1	Narratives, poder i veu	Qui parla i qui és escoltat?	Proporciona el marc crític per entendre quines narratives volem desafiar i la seva importància en l'educació.
2	Crisi, ruïnes i dissidències	Com narrar enmig de la crisi?	Proporciona consciència del context i eines dissidents.

3	Fabulació, afectes i materialitat	Com crear mons possibles?	Proporciona eines de creació i fabulació.
4	Futurs possibles	Quines narratives construeixen futurs desitjables?	Prepara directament per a la creació de narratives educatives alternatives.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Classes, lectura i discussió dels textos teòrics i literaris	35	1,4	CM06, CM09, CM10, KM14, SM11
Lectura individual, preparació de treballs i projecte final grupal	30	1,2	CM06, CM07, CM08, CM10, KM14
Esriptura, relats i diàlegs. Tutories i seguiment dels projectes	25	1	CM06, CM07, CM08, CM09, KM14, SM11

Metodologia

Les metodologies docents de la matèria d'educació comparteixen una mirada que posa l'èmfasi en la relació pedagògica i la co-construcció de sabers. El relat i la indagació narrativa vehicularà la pràctica docent, incorporant els sabers de la vida quotidiana i l'alteritat en els processos d'aprenentatge i de producció textual que tindrà tant un format individual com col·lectiu. Aquesta aproximació es nodreix de la pedagogia expandida, entenent que l'aprenentatge ocorre també en els afectes, els cossos i els espais no formals.

L'assignatura combina classes teòriques i pràctiques al voltant de la lectura, discussió de textos i la realització d'exercicis a les sessions. Aquestes sessions tenen com a objectiu proporcionar les eines conceptuals per comprendre el poder de les narratives i practicar l'escriptura com a eina de transformació. A més, es buscarà l'ensenyament de tècniques narratives (construcció de personatges, creació de mons, estructura narrativa, veu, punt de vista) amb la reflexió sobre com la forma narrativa pot ser una pràctica política i dissident.

La metodologia es basa en l'Aprenentatge Basat en Projectes (ABP) i en la investigació narrativa. El projecte final, que es desenvolupa al llarg del curs, permet als, a les i als estudiants aplicar les eines teòriques i narratives a la creació d'una proposta educativa alternativa. Després d'un treball inicial individual, d'avaluacions pràctiques durant les classes, de la construcció d'un diari i de classes expositives per part del professorat, els, les i els estudiants, en grup, hauran d'escollir un projecte a desenvolupar. Les professores proporcionaran els materials que seran el punt de partida dels projectes. Aquests projectes es desenvoluparan per fases i inclouen les tasques següents:

- Lectura i reflexions a partir dels textos de les classes.
- Recerca d'informació i construcció d'un problema d'investigació històrica.
- Fabulació creativa i narrativa de nous modes d'habitar l'educació.
- Presentacions orals dels treballs per part de l'estudiantat.

Es realitzaran dues tutories per a l'avaluació final i una tutoria per a l'avaluació intermèdia.

Sobre les sessions:

L'assignatura es desenvoluparà a través de sessions presencials, tutories i treball autònom.

Les sessions presencials intencionen la participació de tot el grup, ja que es realitzaran activitats pràctiques i teòriques durant les classes, segons el calendari que es publicarà al Campus Virtual a l'inici del curs.

A les sessions presencials es valorarà la participació activa del grup d'estudiants en l'anàlisi i discussió dels temes proposats.

Treball autònom:

A l'assignatura es buscarà que els, les i els estudiants segueixin les lectures del curs, la recerca de referències bibliogràfiques d'interès propi, la investigació d'informació, l'observació i l'escriptura, entre d'altres.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè l'alumnat completi les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
2. Diari de reflexió (individual)	20%	12	0,48	CM08, CM09, KM14, SM11
4. Projecte col·lectiu: "Narratives per a un futur possible" (grup)	40%	24	0,96	CM07, CM08, CM09, CM10, KM14, SM11
1. Presentació d'un text a classe (individual)	10%	6	0,24	CM06, CM09, KM14, SM11
3. Assaig (individual)	30%	18	0,72	CM08, KM14, SM11

Activitats d'avaluació continuada

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professorat informarà l'estudiantat, a través del Campus Virtual, del procediment d'avaluació i de la data de revisió de les qualificacions.

Les qualificacions de cada activitat d'avaluació es publicaran al Campus Virtual en un termini màxim de tres setmanes des de la data de lliurament o realització de l'activitat.

Criteris d'avaluació generals:

- Honestat i vulnerabilitat en l'escriptura.
- Capacitat de connectar l'experiència personal amb els textos teòrics i literaris.
- Profunditat reflexiva i capacitat de formular preguntes obertes.
- Qualitat narrativa i creativitat.
- Participació activa en les discussions i en el treball col·lectiu.

Els, les i els estudiants d'intercanvi que sol·licitin avançar el lliurament de qualsevol activitat avaluable o la presentació oral del projecte final per motius de mobilitat hauran de presentar al professorat un document escrit de la seva universitat d'origen que justifiqui la seva sol·licitud.

Recuperació

D'acord amb la normativa de la Facultat, per tenir dret a la recuperació d'una activitat avaluable, l'estudiant ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui, com a mínim, a dos terços de la qualificació total de l'assignatura.

En aquesta assignatura, es consideren recuperables únicament les activitats següents:

- Activitat 2 (Assaig individual)
- Activitat 3 (Projecte col·lectiu)

Podran accedir a la recuperació d'aquestes activitats exclusivament aquells estudiants que hagin estat avaluats en ambdues (Activitat 2 i Activitat 3), atès que el seu pes conjunt compleix el requisit mínim establert per la normativa.

Condicions de la recuperació:

- Només podran recuperar-se les activitats que hagin estat lliurades i hagin obtingut una qualificació inferior a 5.
- No es podran recuperar activitats no presentades o amb qualificació de 0.
- Les activitats 1 (Presentació de text) i 4 (Diari de reflexió) no són recuperables en cap cas.

Atès que la normativa acadèmica de la UAB estableix que la nota final de l'assignatura s'expressa amb un decimal, s'aplicarà l'arrodoniment establert a la Normativa Acadèmica de la UAB (article 266, punt 4): si un estudiant obté un 4,9 com a nota final de l'avaluació continuada, aquest valor s'arrodonirà a 5 i, per tant, l'estudiant no haurà de presentar-se a la recuperació.

No avaluable

D'acord amb la normativa de la Facultat, es considerarà "No avaluable" l'estudiant que no hagi lliurat activitats d'avaluació que suposin, en el seu conjunt, més del 30% de la qualificació total de l'assignatura.

En aquesta assignatura, els pesos de les activitats d'avaluació continuada són els següents:

- Activitat 1 (Presentació de text): 10%
- Activitat 2 (Assaig individual): 30%
- Activitat 3 (Projecte col·lectiu): 40%
- Activitat 4 (Diari de reflexió): 20%

Per tant, rebran la qualificació de "No avaluable" aquells estudiants que, sumats els percentatges de les activitats lliurades, obtinguin un resultat igual o inferior al 30%.

Avaluació única: Aquesta assignatura no contempla la modalitat d'avaluació única. Les avaluacions s'integren en una continuïtat narrativa i relacional amb les classes, de manera que s'avalua el procés de creació i no únicament el producte final.

Integritat acadèmica

Qualsevol irregularitat en una activitat d'avaluació (plagi, frau, suplantació d'identitat, ús no autoritzat d'intel·ligència artificial, etc.) comportarà automàticament una qualificació de zero (0) en aquesta activitat i suposarà la pèrdua del dret a recuperar-la. En cas que es detectin diverses irregularitats en diferents activitats al llarg del curs, la qualificació final de l'assignatura serà de zero (0), amb independència de les qualificacions obtingudes en la resta d'activitats.

IA

Ús restringit: Per a aquesta assignatura, es permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) exclusivament en tasques de suport com la correcció de textos, traduccions o altres situacions específiques que hauran de pactar-se amb el professorat a través d'una tutoria. L'estudiant haurà d'identificar clarament quines parts han estat generades amb aquesta tecnologia, especificar les eines emprades i incloure una reflexió crítica sobre com aquestes han influït en el procés i el resultat final de l'activitat. La manca de transparència en l'ús de la IA en les activitats avaluable es considerarà falta d'honestat acadèmica i podrà comportar una penalització parcial o total en la nota de l'activitat, o sancions més grans en casos de gravetat.

Bibliografia

Ahmed, S. (2018). *Vivir una vida feminista*. Edicions Bellaterra.

Ahmed, S. (2019). *La promesa de la felicidad. Una crítica cultural de la alegría*. Caja Negra Editora.

Anderson, B., i Zinsser, J. (1991). *Historia de las mujeres: Una historia propia*. Crítica.

Arfuch, L. (2010). *El espacio biográfico. Dilemas de la subjetividad contemporánea*. Fondo de Cultura Económica.

- Bailey, L. E., i Graves, K. (2019). Gendering the history of education. A J. L. Rury i E. H. Tamura (Eds.), *The Oxford handbook of history of education* (pp. 355-371).
- Bakhtin, M. M. (1984). Dostoevsky's polyphonic novel and its treatment in critical literature. A C. Emerson (Ed. i Trad.), *Problems of Dostoevsky's poetics* (pp. 5-46). University of Minnesota Press.
- Bajtín, M. (1982). *Estética de la creación verbal* (T. Bubnova, Trad.). Siglo XXI.
- Bennett, J. M. (2006). *History matters: Patriarchy and the challenge of feminism*. University of Pennsylvania Press.
- Boyer, A. (2021). *Desmorir: Una reflexión sobre la enfermedad en un mundo capitalista* (P. Gonzalo de Jesús, Trad.). Sexto Piso.
- Cavarero, A. (2024). *Cuéntame mi historia. Filosofía de la narración* (C. Penchansky, Trad.). Katz Editores.
- Clandinin, J. (Ed.). (2007). *Handbook of narrative inquiry: Mapping a methodology*. Sage.
- Connelly, M., i Clandinin, J. (1995). Relatos de experiencia e investigación narrativa. A J. Larrosa (Ed.), *Déjame que te cuente: Ensayos sobre narrativa y educación* (pp. 11-59). Alertes.
- Davis, A. (2005). *Mujeres, clase y raza*. Akal.
- Delamont, S. (2013). Girl trouble: Panic and progress in the history of young women. *Gender and Education*, 25.
- Fraser, H. (2004). Doing narrative research: Analysing personal stories line by line. *Qualitative Social Work*, 3 (2), 179-201.
- hooks, b. (1990). *Yearning*. South End Press.
- hooks, b. (2003). *Teaching community: A pedagogy of hope*. Routledge.
- Kehily, M. J. (2014). Using photographs in social and historical research. *Gender and Education*, 26.
- Kristeva, J. (1978). La palabra, el diálogo y la novela. A *Semiótica* (Vol. 1, J. M. Arancibia, Trad.). Espiral.
- Le Guin, U. K. (2017). *Contar es escuchar: Sobre la escritura, la lectura, la imaginación*. Círculo de Tiza.
- Le Guin, U. K. (2018). *Els desposseïts*. Raig Verd.
- Lorde, A. (2019). *Los diarios del cáncer* (G. Adelstein, Trad.). Ginecosofía.
- Luxemburg, R. (2015). *Reforma o revolución*. Akal.
- Nash, M. (2004). *Mujeres en el mundo: Historia, retos y movimientos*. Alianza.
- Piglia, R. (2007). El arte de narrar. *Universum*, 22(1), 343-348.
<https://doi.org/10.4067/S0718-23762007000100021>
- Polkinghorne, D. (1995). Narrative configuration in qualitative analysis. A J. A. Hatch i R. Wisniewski (Eds.), *Life history and narrative* (pp. 5-23). Falmer Press.
- Preciado, P. B. (2019). *Un apartamento en Urano: Crónicas del cruce*. Anagrama.
- Ricoeur, P. (2002). *Del texto a la acción*. Fondo de Cultura Económica.
- Ricoeur, P. (2006). La vida: Un relato en busca de narrador. *Ágora*, 25(2), 9-22.
- Sontag, S. (1996). *La enfermedad y sus metáforas. El sida y sus metáforas*. Taurus.

- Spivak, G. C. (2009). *¿Pueden hablar los subalternos?* (Ed. crítica de M. Asensi). MACBA.
- Spivak, G. C. (2010). *Crítica a la razón postcolonial*. Akal.
- Stone, L. (Ed.). (1994). *The education feminism reader*. Routledge.
- Tamboukou, M. (2015). *Sewing, fighting and writing: Radical practices in work, politics and culture*. Rowman and Littlefield.
- Tamboukou, M. (2017). *Women workers' education, life narratives and politics: Geographies, histories, pedagogies*. Routledge.
- Thayer-Bacon, B. J., Stone, L., i Sprecher, K. M. (Eds.). (2013). *Education feminism: Classic and contemporary readings*. SUNY Press.
- Tinkler, P., i Jackson, C. (2014). The past in the present: Historicising contemporary debates about gender and education. *Gender and Education*, 26.
- Wallach Scott, J. (2011). *The fantasy of feminist history*. Duke University Press.
- Weiler, K. (Ed.). (2001). *Feminist engagements: Reading, resisting, and revisioning male theorists in education and cultural studies*. Routledge.
- Withers, D. M. (2014). Strategic affinities: Historiography and epistemology in contemporary feminist knowledge politics. *European Journal of Women's Studies*, 22(2), 129-142.

Programari

No es requereix l'ús de programari específic per a aquesta assignatura.

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre.
A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través d'aquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Tipus de docència	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(TE) Teoria	1	Català/Castellà	segon quadrimestre	matí-mixt
(PAUL) Pràctiques d'aula	1	Català/Castellà	segon quadrimestre	matí-mixt